

Komisjoni aruanne ebaausate kaubandustavade kohta

Euroopa Komisjon avaldas 29. jaanuaril aruande ettevõtjatevaheliste ebaausate kauplemistavade kohta toiduainete tarneahelas, mis on jätkuks kaks aastat varem avaldatud teatisele.

Aruanne hindab liikmesriikide õigus- ja jõustamisraamistike ning vabatahtliku ELi hõlmava tarneahelaalgatuse ja liikmesriikide tarneahelaalgatuse platvormide mõju.

Aruandes tõdetakse, et viimaste aastate jooksul on tehtud liikmesriikides märkimisväärsed edusamme. Võttes arvesse positiivseid arengusuundumusi toiduainete tarneahela osades ja asjaolu, et eri meetodid võimaldavad ebaausate kauplemistavade probleemi tulemuslikku käsitlemist, ei leia komisjon, et konkreetsed ühtlustatud ELi tasandi õiguslikud meetmed pakuksid selles etapis lisaväärtust.

Vabatahtlike algatustega seoses teeb komisjon järelduse, et tarneahelaalgatus on saavutanud juba nii mõndagi, kuid siiski on olemas arenguruumi. Komisjon teeb ettepaneku alustada asjakohaste sidusrühmadega toiduainete tarneahela toimimise parandamist käsitleva kõrgetasemelise foorumi raames arutelu selle üle, kuidas parandada tarneahelaalgatust.

Copa-Cogeca hinnangul on kahetsusväärne, et komisjon ei teinud ettepanekut tarneahelat käsitleva seadusandluse loomiseks. Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles, et koos Euroopa Parlamendi saadikutega on esitatud üleskutse seadusandluse kehtestamiseks, mis tõhusalt

Ebaausad kauplemistavad olid arutluse all 11. veebruaril Tartus toimunud Coop Foorumil

piiraks ebaausaid kaubandustavasid ning tagaksid tarneahela tasakaalustatuma toimimise. Oleme nõudnud seadusandlust, mis oleks kombineeritud vabatahtlike algatustega ning mis toetuks tugevale sõltumatule kolmandale osapoolle ning töötaks nii farmerite, töötajate, jaemüüjate kui ka tarbijate kasuks.

Copa-Cogeca ei kirjutanud alla 2013. aastal valminud vabatahtlikule tarneahelaalgatusele, mille sõlmisid töötajad ja jaemüüjad, sest see ei käsitle piisavalt anonüümsete kaebuste esitamise võimalust ega taga sanktsioone ebaausate tegutsemisviiside ilmnemisel, samuti ei nähta selles ette sõltumatut järelevalveorganit.

Siiski on tervitatav, et komisjon tunnustab oma raportis tarneahelaalgatuse nõrkusi ja soovib neid parandada. Samuti on positiivne nõue,

et rikkumiste uurimine ja karistused oleksid sõltumatu asutuse ülesandeks.

Fakt, et 20 Euroopa Liidu liikmesriiki on juba kehtestanud või kehtestamas seadusandlust nimetatud valdkonnas tõestab, et tegemist on EL ülese probleemiga, mis nõuab EL ülest lahendust. Copa-Cogeca on täiesti veendunud seadusandluse vajalikkuses, et luua võrdsed tingimused, minimeerida EL turu fragmenteeritust ja ebaausat konkurentsi, mis on farmerite ja põllumajandusühistute suur probleem. Ootame huviga arutelusid tarneahela toimimise parandamist käsitleva kõrgetasemelise foorumi raames, lisas Pekka Pesonen.

Tutvu aruandega:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0032&from=EN>

Komisjon avas uue taotlusvooru põllumajandustoodete müügiedendusprogrammidele

4. veebruaril 2016 avati EL põllumajandustoodete promotsioonimeetme esimene taotlusvoor uute reeglite järgi. Uue poliitika kohaselt kaasa-rahastab EL mitmeaastaseid projekte, mille eesmärk on leida uusi turge ning tutvustada EL põllumajandustooteid nii EL siseturul kui kolmandates riikides. 2016. aastaks on eelarves selleks ette nähtud ligi 111 miljonit eurot.

Võimalik on esitada kahte tüüpi programme:

- Nn „lihtprogrammid“ – taotleda võib üks või mitu organisatsiooni samast liikmesriigist müügiedendusprogrammi läbiviimiseks kas siseturul või kolmandates riikides. Komisjon on seadnud programmide prioriteetidid ja esitanud

nimekirja välisturgudest, kus on suurim kasvupotentsiaal. Soovides kaasa aidata keerulise turulokorra leevendamisele on eraldi 30 miljonit eurot määratud müügiedendusprogrammidele piimandus- ja sealihasektoris.

- Nn „multi-programmid“ – taotleda võivad organisatsioonid rohkem kui ühest liikmesriigist või mitu üle-Euroopalist organisatsiooni koos kampania jaoks siseturul või kolmandates riikides. Sellistele programmidele on käesoleva aasta eelarves ainult 14 miljonit eurot, kuid see kasvab edaspidi: ligi 50 miljonit eurot aastal 2017 ja 100 miljonit eurot alates 2019. aastast.

Taotlused tuleb esitada Euroopa Komisjonile 28. aprilliks 2016 selleks loodud internetiportaali kaudu. Ko-

misjon teeb otsuse rahastatavate programmide kohta sügiseks.

Loe taotlusvooru kohta lähemalt siit: http://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/254_en.htm

Europarlamendi põllumajanduskomitee kiitis heaks koolipiima ja -kõogiviljaprogrammi muudatused

Euroopa Parlamendi liikmed soovivad koolilaste tervisliku toitumist veelgi edendada, lisades senisele koolipiima programmile 20 miljonit eurot aastas. Meetme eelarve on nüüd kokku 100 miljonit eurot aastas. Koolipuu- ja kõogivilja-programmi rahastatakse 150 miljoni euroga aastas.

Saadikud nõudsid ka EL fondide „ausamat“ jaotamist liikmesriikide vahel

kahe põhikriteeriumi alusel: 6-10-aastaste laste arv liikmesriigis ning regiooni arengutase. Arvestatakse ka riigi varasemat panust koolitoidu programmidesse.

Kuue aasta möödudes kavatakse programme üle vaadata ja võimalik, et määrata miinimum peaarha igale lapsele EL-s. Programme peab saatma toitumisalane haridusprogramm, mis soovitatavalt sisaldaks ka lastele tõhusamat põllumajanduse tut-

vustamist farmiküllastuste ja kohaliku toodangu pakkumise näol.

Euroopa Parlamendi põllumajanduskomitee poolt heakskiidetud ettepanekud tuleb kinnitada nüüd parlamendi täiskogu istungil märtsis-aprillis, misjärel saab EL nõukogu selle kinnitada esimesel lugemisel.

Loe lähemalt Euroopa Parlamendi kodulehelt:

<http://www.europarl.europa.eu/news/en/newsroom/20160111IPR09401/School-milk-and-fruit-agriculture-MEPs-promote-healthy-eating>

EL-USA kaubanduslepe peaks hõlmama ka mitte-tariifseid kokkuleppeid

Copa-Cogeca korraldas 3. veebruaril seminari, millel käsitleti EL-USA vabakaubanduslepingu läbirääkimisi ning pöörati erilist tähelepanu EL põllumajandussektori murekohaks olevatele nn mitte-tariifsetele tingimustele. Seminar andis ülevaate EL eksportööride igapäevapraktikas kogetud probleemidest.

Copa-Cogeca mõtteavaldused

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles seminaril, et EL jaoks on põllumajandustoodete kaubandus USA-ga maailma tähtsaim, näiteks 2014. aastal läks ¾ EL ekspordist USA-sse ning 60% EL seemnekaubandusest toimub Ameerika Ühendriikidega.

Möödunud aastal kasvas kaubavahetus USA-ga 20% võrra, mis jääb siiski alla kaubanduskasvule teiste riikidega. USA tarbijad on EL jaoks jätkuvalt olulised, kuna paljud neist armastavad EL toidutooteid oma juurte vm emotsionaalsete sidemete tõttu Euroopaga.

Copa-Cogeca toetab TTIP protsessi, kuid mitte iga hinna eest. Hiljuti avaldatud USDA uuring läbirääkimiste kitsaskohtade eemadamise mõjust, mis leidis palju kajastamist ka rahvusvahelises ajakirjanduses, on siiski ainult USA unistus ning selle saavutamine ei ole realistlik.

EL põllumajandustootjate peamine huvi on piimatoodete, puuja köögivilja ning lihatoodete ekspordis. Me ei näe muutmisvõimalusi GMO ja hormoonide kasutamise reeglites. Arengud oleksid vajalikud kaubanduse organiseerimises. USA peaks käsitlema EL kui ühte terviklikku blokki, mitte läbi rääkima 28 liikmesriigiga eraldi.

Geograafiliste päritolutähiste osas ei ole seni edasiminekut toimunud, kuid ka USA tarbija peaks täpselt

teadma, mida ta ostab. Enim kasu ootame kaubanduskokkuleppelt väikesetele ja keskmise suurusega ettevõtetele, aga ka Euroopa tööhõivele ja majanduskasvu arengule. Peame olema läbirääkimistel järjekindlad. Pesoneni sõnul on edu kaubanduslepe sõlmimisel meile võtmetähtsusega.

Eucolait seisukohad

Piimakauplejate ühenduse Eucolait juhi Jukka Likitalo sõnul on peale Venemaa turu kadumist USA olulisim ekspordipartner juustu ja või osas. Eucolait pooldab kõikide tollimaksude kaotamist, ekspordi soodustamist ja juurdepääsu kolmandate riikide turgudele. Uus-Meremaa ja Austraalia on juba saanud eelised EL ees tänu transatlantilise leppe sõlmimisele. EL-USA kaubanduslepe sõlmimisel tuleks aga luua nõ „aus mäng“ ehk kaotada regulatiivsed takistused.

Piimandussektoris valmistab EL eksportööridele muret eelkõige hiljuti USA-s kehtima hakanud Toiduohutuse Moderniseerimise Akt (*Food Safety Modernising Act*), mille puhul ekspordivad EL tootjad peavad vastama ennetava kontrolli nõuetele, mis on veel ebaselged – näiteks, kas EL-s kehtiv HACCP on piisav? Lisakoormaks on nn varustaja tõendamine (*supplier verification*) – sisseveetava toidu ohutuse eest vastutab importöör, eriti juhul, kui eksporditakse mitmesse osariiki, kus kõikidel on erinevad nõuded.

USA-s kehtivad standardid ei ole kooskõlas rahvusvahelise Codex Alimentariusega. Pooltes USA osariikides on keelatud toorpiima tarbimine. Kaubandusbarjäär number üks on aga iganenud regulatsioon A-klassi pastöriseeritud piimale, koores, värsketele piimatoodetele v.a juust ja või, sh ülalnimetatud piimatoodetele koostisainena. A-klassi tooted peavad olema toodetud A-klassi farmis või tööstuses, mil-

list tunnustust on väljastpoolt USA-d äärmiselt raske saavutada. Praegu on EL-s ainult 5-6 USA poolt tunnustatud piimatööstust. Käimas on läbirääkimised Prantsusmaa, Hollandi ja Iirimaaga, mille õnnestumise korral on ehk lootust tunnustuse laienemisele.

Likitalo sõnul on probleemne, et USA ei vaata EL kui tervikut, vaid soovib eraldi läbirääkimisi liikmesriikidega ning TTIP kõnelustel jääb see teema alati poliitiliste kõneluste varju.

Hispaania ühistute seisukohad

Hispaania põllumajandusühistute esindaja Juan Corbalan avas puuja köögiviljasektori murede telgitaguseid. Hetkel EL impordib rohkem kui ekspordib, kuid tegelikkuses tuleks hoopis keskenduda ekspordile, kuna 95% puu- ja köögivilja tarbijaist asuvad EL-st väljaspool.

Venemaa turu sulgumine ainult tõestas ekspordipartnerite mitmekesistamise vajadust. Suurim probleem kaubanduses USA-ga on, et USA võib ekspordida kõikidesse EL maadesse juhul, kui kaup vastab EL kehtestatud standarditele. USA-sse ekspordimiseks peab aga iga EL liikmesriik pidama eraldi läbirääkimisi ning täitma eraldi protokolle. Eriti drastiliseks näiteks on tsitrusviljad, mille puhul tuleb inspekteerida eraldi kõiki konteinereid nii päritoluriigis kui ka USA sadamas, kust kaup siseneb, kusjuures inspektori-tele ja metoodikale kehtivad erinõuded. Ekspordida võivad ainult registreeritud tootjad jne.

USA taimekaitse nõuded sisaldavad teinekord vahendeid, mis ei ole EL-s enam kasutusel. Protseduurid on kallid, äärmiselt aja- ja ressurssimahukad (inspektoriid ei ole alati kättesaadavad), paindumatud turuolukorra suhtes ning tagatipuks ei anna lisagarantiid eksporditava

kauba ohutusele. Kuivõrd EL-s kehtivad juba ranged taimetervise reeglid, peaksid paremini koordineerima ka turulepääsu ning eksport võiks samuti olla EL pädevuses, mitte pidada läbirääkimisi toodete ja liikmesriikide kaupa eraldi.

Lihaga kauplejate seisukohad

Euroopa elusloomade ja lihakaubandusorganisatsiooni UECEBV esindaja Cormac Healy rääkis seminaril, et esmalt meenub EL-USA kaubandussuhetes muidugi nn hullulehmatõve saaga: USA kaotas 1997. aastal kehtestatud veiseliha sisseveokeelu

alles 2013. aastal ning iga liikmesriik peab taotlema impordiluba eraldi. 2015. aastal oli impordiluba vaid kahel EL liikmesriigil. Lambaliha import on siiani keelatud.

Probleemne on, et USA ei käsitle EL ühtse üksusena. Kaubanduspartnerid peaksid olema samaväärsed, EL standardeid tuleks tunnustada. Visuaalne inspeksioon EL-s kohapeal peaks olema piisav.

Seni saavutatud positiivsed tulemused on regionaliseerimine loomahaiguste puhul – nt sigade Aafrika katk (nt kuigi suu- ja sõrataudi puhul USA regionaliseerimist ei aksepteeritud) ja kokkulepe lihatoodete

töötlemisest piimhappega. Edasisi arenguid on vaja kloonitud loomade ja nendest saadud toodete, GMO ja ametlike kontrollide staatuse üle.

Läbirääkimiste tulemusi ja kaubandussuhete parandamist mõjutab teinekord positiivselt tööstuste ja organisatsioonide omavaheline kontakt vastaspoolega. Tuleb silmas pidada, et USA kaupleb edukalt ka teiste riikidega ning kui me ei teugutse, siis oleme kindlalt kaotajad. Mitte-tariifsetes tingimustes kokku leppimine aitab võib-olla kaubanduse lukust lahti päästa - on selge, et TTIP ei toimi ilma selleta.

Hiina kasvatas oluliselt piimatoodete importi

Möödunud aasta novembris toimunud Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojapiimafoorumiltõdesturuanalüütik Christophe Lafougere, et käesoleva piimandussektorkriisi üheks neljast suurest põhjusest on Hiina importööride huvi drastiline vähenemine piimatoodete vastu. 2015. a 7 kuu-ga vähenes piimapulbri impordimaht 55%, suvest alates nõudlus küll natuke paranes, kuid 11 kuu võrdluses oli piimapulbri impordivähendamise kokku -49%, või -22%, lõssipulber -22%.

Värsked Eucolait andmed näitavad, et Hiina on hakanud taas rohkem piimatooteid importima. Käesoleva aasta jaanuaris kasvas peaaegu kõigi piimatoodete nõudlus võrreldes 2015. aasta jaanuariga kõrgemale tasemele. Täispiimapulbri nõudlus kasvas jaanuaris aasta varasemaga võrreldes 52%, lõssipulbril 43%, vadakupulbril 54%, juustul 65%, võil 90% ja võiõlil 54%.

Hiina piimapulbri import oli käesoleva aasta jaanuaris 120 000 tonni, 2015. aasta detsembris oli see aga vaid 17 000 tonni. Seda

muljetavaldavat nõudluse kasvu toetas Uus-Meremaa ja Hiina vahelise vabakaubanduslepingu sõlmimine. 2016. aasta jaanuari impordikogus moodustab koguni 1/3 möödunud aasta jooksul kokku imporditud piimapulbrit. Praktiliselt kogu 120 000 tonni piimapulbrit imporditi seejuures Uus-Meremaalt, vaid 2000 tonni pulbrit tuli teistelt eksportööridelt nagu Austraalia, Hispaania ja Prantsusmaa. Oluline on märkida, et impordihinnad on aastaga oluliselt langenud.

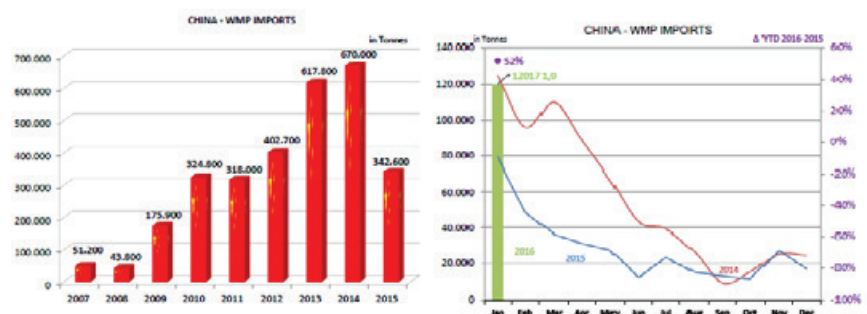
Lõssipulbri import kasvas 15 500 tonnilt möödunud aasta detsembris 33 500 tonnini 2016. aasta jaanuaris. Üle 25 000 tonni toodi seejuures sisse Uus-Meremaalt, kust pärines praktiliselt kõik lisandunud pulber. Austraalia, USA, Saksamaa,

Prantsusmaa ja Soome eksportsid igauks natuke üle 1000 tonni lõssipulbrit Hiinasse, mis on umbes samapalju kui möödunud kuul.

Vadakupulbri import suurenes kuuga vaid pistut – 42 300 tonnilt 2015. aasta detsembris 43 800 tonnini käesoleva aasta jaanuaris. Pool vadakupulbrit tuli USA-st, kellele järgnesid koguseliselt Argentiina ja EL liikmesriigid.

Juustu importis Hiina käesoleva aasta jaanuaris 9700 tonni võrreldes 7300 tonniga 2015. aasta detsembris. Valdav osa juustust tuli Uus-Meremaalt, Austraaliast ja USA-st (84% koguimpordist).

Või import oli jaanuaris 12 300 tonni (7200 tonni detsembris). 92% võist tuli Uus-Meremaalt.

allikas: www.centerforfoodsafety.org

Ilmus uuring kloonitud loomadest saadud toodete erimärgistuse kohta

Euroopa Parlament nõudis möödunud aastal erimärgistuse kasutuselevõttu kloonitud loomadest saadud toodetel. Euroopa Komisjon tellis põhjaliku uuringu sellise märgistuse võimalikkuse ja eriti maksumuse kohta.

Uuring keskendub peamiselt veiseliha, piima- ja sealihasektoritele, kuid ka lamba- ja hobuselihale. Rõhutatakse, et põllumajandusloomade kloonimist toidu tootmise eesmärgil EL-s ei praktiseerita ning ühtki taotlust selliste toodete turustamiseks ei ole esitatud. Tarbijal on võimalus selliste toodetega kokku puutuda vaid kolmandatest riikidest tulnud importliha ja piimatoodete, imporditud elusloomade või tõuaretuseks sisse toodud geneetilise materjali kaudu.

Kloonitud loomadest saadud toodete märgistamiseks tuleks sisse seada mahukas süsteem, mis peaks hõlmama järgmisi aspekte:

- Loomade päritolu (põlvnemise) registreerimine. See ei ole praegu EL-s kohustuslik ning on suured erinevused loomade registreerimises nii

liikmesriikides, erinevate liikide ja imporditud loomade vahel. Kui see nõue kehtestada, on vaja investeerida andmebaaside, kommunikatsioonitaristu, kaasnevate teenuste loomisse ja süsteemihoidlusesse. Uue eraldi registri loomine iga loomaliigi kohta igas liikmesriigis vajab kümneid miljoneid eurosid. Register peaks sobima ka imporditud loomadele. Tulemusena võib tekkida olukord, kus EL tõuaretajad ei oma enam juurdepääsu kõrgekvaliteedilisele geneetilisele materjalile.

- Individuaalne loomade identifitseerimine. Suur liikide mitmekesisus, mida on võimatu harmoniseerida. Süsteemi rakendamine maksaks EL loomakasvatusektorile 363 miljonit eurot nõuetele vastavusse viimiseks, millele lisandub ligikaudu 504 miljonit eurot identifitseeritud loomade märgistamiseks ja 317,4 miljonit eurot identiteedi ja põlvnemise registreerimiskuludeks. Märkimisväärsed kulud kaasneksid ka importloomade identifitseerimisel.

- Info klooniimise kohta peaks olema kättesaadav terve tarneahela lõikes. Iga loomse toote identifitseerimine konkreetse loomaga nõuaks

süsteemi edasiarendamist alates loomade liikumise jälgitavusest tarneahelas või klooniitud loomade ja neist saadud toodete eraldamist. See peaks kehtima ka importtoodete kohta ning sellise süsteemi maksumus oleks märkimisväärne.

- Tõendusmehhanism. Ainult DNA-test ei erista klooniitud looma tavapärasest. Kombinatsioon DNA ja dokumenteeritud andmetest esitaks mitmeid praktilisi väljakutseid ning läheks maksma umbes 9 miljardit eurot. Sama ka impordile koos olulise maksumusega.

Kokkuvõttes oleks uue märgistussüsteemi hinnanguline maksumus 10 miljardit eurot. EL-s kehtivad üksikasjalikud nõuded toiduainete märgistamisele, kuid seni ei nõuta loomsete toodete sidumist konkreetse looma päritoluga. Seetõttu puudub ka vastav seadusandlus.

Loe uuringust lähemalt Euroopa Komisjoni kodulehelt: http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/clone-offspring-labelling_en.htm

Või ja piimapulbri eraladustamist pikendati

Liikmesriikide esindajad kiitsid piimanduse juhtkomitees heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku pikendada või ja lõssipulbri eraladustamist käesoleva aasta 30. septembrini, kunaraskel olukorral piimandusturul ei ole leevenenud.

Tavapäraselt on sekkumiskokkuost avatud 31. märtsist 30. septembrini. Copa-Cogeca hinnangul on sekkumiskokkuostu ja eraladustami-

se jätkumine oluline sõnum sektoris tegutsejatele, et need skeemid on kättesaadavad niikaua, kuni need osutuvad vajalikuks.

Täpsemat infot või ja piimapulbri laoseisu kohta leiab EL piimaturu seire veebilehelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/milk-market-observatory/pdf/eu-stocks-butter-smp_en.pdf

Copa-Cogeca arutas Euroopa Komisjoniga veiselihaturu olukorda

Kohtumisel põllumajandusvolinik Hogani kabineti ja kaubandusvolinik Malmströmiga ütles Copa-Cogeca veiseliha töögrupi president Jean Pierre Fleury, et EL veiselihaturg on tõsisest probleemidest ning sektori olukord on väga habras.

Veiseliha tootmisele spetsialiseerunud farmeritele on loomakasvatusele ainus sissetulekuallikas piirkondades, kus muud tootmisliike ei eksisteeri. EL põllumajandustootjate keskmine sissetulek küündib pooleni teiste majandussektorite sissetulekust ning veisetasvatajate tulu on sealjuures eriti madal. Seetõttu on vaja turuolukorda eriti täpselt jälgida, näiteks turuvaatlussüsteemi raames (analoogselt piimandussektoriga). Ühtlasi on vaja dünaamilist ekspordistrateegiat ning lahendusi kaubanduslääbirääkimistele. Vähe on olnud edusamme kolmandate riikide turgude avamisel EL kõrgekvaliteetsele veiselihaale. Käimasolevad kahepoolsed läbirääkimised seavad EL turu ohtu. Komisjon peaks tegutsema kiiresti.

EL sealiha eraladustamistoetuse taotlusvoor lõppenud

Euroopa Komisjon otsustas jaanuari lõpus lõpetada sealiha eraladustamise toetuse maksmise, sest 4. jaanuaril 2016 avatud meetme raames jõutijub kolmenädalaga turul teemaldada planeeritud kogus sealiha tooteid.

Kokku ladustati meetme raames 89 841 tonni sealiha tooteid (enamasti

viieks kuuks). Eraladustamise meetme kogukulud ulatuvad 27,6 miljonit euronit.

Täpsemat infot sealihaturu olukorra kohta leiab Euroopa Komisjoni veebilehelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/dashboards/pigmeat-dashboard_en.pdf

EL põllumajandustoodangu eksport jätkab kasvu

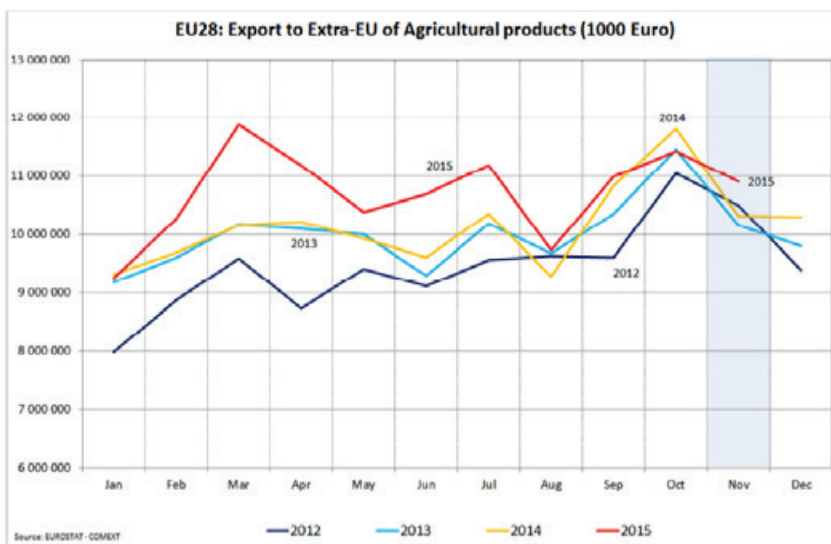
Novembris 2015 eksporditi EL põllumajandustooteid 10,9 miljardi euro väärtuses, mida on ligi 500 miljoni euro võrra rohkem kui novembris 2014, selgub Euroopa Komisjoni 26. jaanuaril avaldatud andmetest.

Senine ekspordipartner Venemaa on asendunud USA ja Hiinaga, kuid ka eksport Saudi Araabiasse, Türgi ja Lõuna-Koreasse on näidanud viimase 12 kuu jooksul märkimisvää-

set kasvu. Sektoriääselt kasvas enim köögiviljade ja tsitrusviljade ekspordiväärtus, nagu ka nisu ja elusloomade väärtus. Samal ajal veini ja piiritusjookide ekspordiväärtus langes.

Täpsemat infot põllumajandustoodete väliskaubanduse kohta leiab Euroopa Komisjoni veebilehelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/trade-analysis/monitoring-agri-food-trade/2015-11_en.pdf

Kõrgetasemeline ekspertgrupp hakkab analüüsima EL põllumajandusturu olukorda

Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaelu peadirektoraadi juures hakkab tegutsema 12-liikmeline ekspertgrupp, kelle ülesanne on käsitleda kaasaegseid üleilmastumise ja turu liberaliseerimisega kaasnevat teemasid.

Töögrupi teemade hulka kuuluvad: turu läbipaistvus, põllumajandustootjate juurdepääs finantsinstrumentidele, lepinguliste suhete korraldus tarneahelas, ühistegevuse võimalused jms.

Ekspertgrupp peab oma töö kohta esitama aruande käesoleva aasta sügiseks ning see võib sisaldada konkreetseid soovitusi poliitikate arendamiseks ning seadusettepanekute tegemiseks.

Loe lähemalt grupi tegevuste ja koosseisu kohta Euroopa Komisjoni veebilehelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force/index_en.htm

Eesti piima- ja sealihatootjad vajavad nii EL kui siseriiklikku tuge

EPKK hinnangul on positiivne, et veebruaris Brüsselis toimunud EL põllumajandusministrite nõukogul otsustati põllumajanduse keeruline olukord taas arutluse alla võtta. Samas on piima- ja sealihatootjate olukorra leevendamiseks lisaks Euroopa Liidu meetmetele vajalik rakendada ka siseriiklikke toetusi.

„Põllumajandussektori olukord on keeruline kogu Euroopa Liidus, mis-

tõttu aitavad EL ühise turukorralduse meetmed kaudselt stabiliseerida turuolukorda ka meie tootjate jaoks. Samas on näiteks piimatoodete sekumishindade tase liialt madal, et tagada põllumeeste jaoks minimaalsetki sissetulekut tootmisega jätkamiseks. Euroopa Liidu jaoks prioriteetsed müügiendusmeetmed on kahtlemata vajalikud, kuid nende võimalik mõju hakkab järkjärgult avalduma alles järgmisest aastast,“ selgitas EPKK juhataja Roomet Sõrmus.

„Euroopa Liidu turukorraldus- ja

müügiendusprogrammid ei asenda siiski Eesti valitsuse ülesandeid kriisi mõjude leevendamisel. Vastamist vajab küsimus, kuidas käesoleva aasta suurte kadudeta üle elada? Valitsusel on riigieelarve ja uue eelarvestrateegia kujundamisel võimalus kui mitte kohustus korrigeerida viimaste aastate otsuseid jätta kolme aasta jooksul põllumeestele maksmata täiendavad üleminekutoetus, mis on süvendanud põllumajandussektori turukriisi mõjusid ning viinud muuhulgas Eesti piimatootmise vähenemiseni,“ lisas Sõrmus.

Põllumehed peaksid sektori elujõu tagamiseks kandma innovatsioonitegevuses juhtrolli

Euroopa Komisjon korraldas jaanuaris konverentsi, kus käsitleti innovatsiooni- ja teadustegevust põllumajandussektoris ning arutati EL uue vastavasisulise strateegia üle.

Copa asepresident Maira Dzelzkalēja ütles konverentsil esinedes, et strateegia koostati just õigel ajal, kuna uuenduslikud lahendused aitavad farmeritel toime tulla kliimamuutusega ning nutikas põllumajandus ja konkurentsivõimelised maapiirkonnad on siin võtmerollis. Innovatsioonitegevusi peaksid algatama farmerid ise ning olema kaasatud algusest peale, et tulemus vastaks nende vajadustele. Far-

merid loovad ise sageli innovatiivseid lahendusi, mis jääb aga avalikkuse poolt märkamata. Selles valdkonnas on hiiglaslik hulk peidetud teadmisi, mis tuleks üles leida ja tõhusalt kasutusse võtta.

EL põllumajandusuuringute ja innovatsioonistrateegia katab valdkondi, mis on olulised ka peale 2018. aastat. Toidujulgeolek, nälja ja alatoitumise kaotamine, keskkonnanakaitse ja kliimamuutuse ohjamine ning samas ka maapiirkondade elu edendamine on võtmetähtsusega nii Euroopa Liidus kui üleilmselt. Täppisviljelus, robotid ja droonid on muutumas igapäevaseks, kuid need peavad muutuma paremini kättesaadavaks suuremale hulgale põllumeestele ja ühistutele. Vaja on üks-

teiseaga jagada teadmisi ning teha teadusuuringuid, et vastata nõudmisele toota rohkem vähemate vahenditega. Horizon 2020 ja mitmeid osapooli toetav lähenemine on lootustandev kontseptsioon, kuid seda tuleb kohandada vajadustele. Farmerid ei ole strateegia ja innovaativse toote lõpptarbijad, vaid peamised partnerid strateegia rakendamisel.

Loe konverentsi kohta lähemalt Euroopa Komisjoni veebilehelt:

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/news/designing-path-strategic-approach-eu-agricultural-research-and-innovation>

Põllumajandusel on digivaldkonnas rohkelt arenguvõimalusi

14. jaanuaril toimus Brüsselis mitmete Iirimaa ettevõtete ja teadusasutuste eestvõtetel konverents, millel arutati EL põllumajandussektori digitaalset arengut ja võimalusi. Sissejuhatuses kõneldi üldistest digitaliseerumise suundadest, milleks on vertikaalsus, pilootprojektide kasutamine ning suuremahulisus-kõikehõlmavus.

John Deere'i esindaja tõi välja 5 megatrendi, mis mõjutavad arenguid lähiajal:

- säästlikkus (sh toidujulgeolek, kliimamuutus, rohkem toota väiksemate ressurssidega);
- operatsioonide automatiseerimine;
- teenuste usaldusväärsus;
- elektrifitseerimine, mis ei toimu kahjuks piisavalt kiiresti;
- „kõik interneti kaudu“ (nutikad

operatsioonid, nutikas logistika, pilveteenuse kasutamine farmi juhtimises).

Kaasaegne põllumajandusettevõtte ei pea olema suur, kuid peab olema nutikas. Ühendkuningriik kinnitas juba 2013. aastal riikliku strateegia põllumajandustehnoloogia arendamiseks. Strateegia väärtustab põllumajandustehnika valdkonda kui iseseisvat ja arendamist väärivad majandusvaldkonda ning programmis seatakse konkreetseid eesmärgid teadustegevuse, tarneahela ja globaalse kaubanduse arendamiseks. Loomulikult sisaldab see ka digitaliseerimist.

Hollandi Wageningeni ülikooli esindaja kõneles projektist Smart Agri-Food, mis aitab väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel arendada nutiteenuseid ja veebirakendusi. Selle projekti raames on toetust saanud ka Eesti veebirakendus Naaber.

Põllumajandusvolinik Hogan näeb digiarengu võimalust valdkondadeüleises koostöös ning tõhusates investeeringutes, mis on saadaval näiteks programmi Horizon 2020 ja nn Junckeri plaani kaudu. Põllumehed võiksid omavahelist koostööd teha Euroopa Innovatsioonipartnerluse (EIP) ja nõuandeteenistuste kaudu.

Loe lähemalt Suurbritannia tehnoloogia strateegia kohta:

<https://www.gov.uk/government/publications/uk-agricultural-technologies-strategy>

Loe pikemalt põllumajandusvolinik Phil Hogani Hogani kõnet:

http://ec.europa.eu/agriculture/commissioner-speeches/pdf/hogan-digital-agriculture-workshop-14-01-2016_en.pdf

Copa-Cogeca loob kaks uut temaatilist töögruppi

Riskijuhtimise töögrupp hakkab arutama, kuidas paremini kasutada ühise põllumajanduspoliitika raames riskijuhtimiseks määratud vahendeid põllumajandustootjate kaitsmisel ekstreemse turu volatiilsuse vastu. ÜPP fondidest on käesoleval perioodil riskijuhtimiseks eraldatud kokku vaid 1% eelarvest.

Copa-Cogeca varasema seisukoha järgi peab riskijuhtimise skeem ole-

ma põllumajandustootjatele vaba- tahtlik ja kolmandat osapoolt väljast ei tohi kaasata. Töögrupi töökeeleks saab ainult inglise keel ning suheldakse interneti teel (e-post ja online koosolekud). Reisikulusid ei kaeta.

Teine Copa-Cogeca ajutine töögrupp hakkab arutama teemat „Loomade staatus“. Ettepaneku selle grupi loomiseks tegi Prantsusmaa delegatsioon, kuna Prantsusmaal on parlament kinnitanud põhiseaduse muudatuse, mis tunnustab loomi „teadvuslike olenditena“, kellel on

teatud õigused. Esialgu räägitakse küll vaid lemmikloomadest.

Kardetavalt laieneb arutelu loomade staatuse üle EL tasandile ning võimalik, et ka põllumajandusloomadele. Copa-Cogeca töögrupp vaeb küsimust juriidilisest aspektist ning püüab hinnata selle mõju ning vahetada infot liikmesriikide parimatest praktikatest.

Mõlemad töögrupid tegutsevad ajutiselt, kuni eesmärk on täidetud.

Euroopa Komisjon tahab põllumeeste trahvihirmu vähendada

Põllumajandusvolinik Phil Hogan tutvustas 18. jaanuaril Euroopa Parlamendi liikmetele uusi ÜPP lihtsustamise meetmeid, mille eesmärgiks on „hirmu õhkkonna kaotamine“ põllumajandustootjate hulgas rikkumiste eest määratavate karistuste läbipaistvaks muutmise abil.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen ütles: „Need on head uudised. Äärmuslik bürokraatia takistab põllumajanduse efektiivsust ja innovatsiooni. ÜPP lihtsustamine farmerite elu kerendamiseks, eriti rohestamis-meetmete osas, on meie peamisi prioriteete. Oleme sellest rääkinud pidevalt. Komisjoni poolt pakutud muudatused on samm edasi õiges suunas.“

Uued reeglid toovad kolm uuendust: eelkontroll lubab põllumajandustootjatel teha 35 päeva jooksul taotluse esitamise lõpptähtajast taotlusse parandusi ilma, et sellega kaasneks karistus.

Administratiivkaristuste süsteemi lihtsustatakse. Kolmandaks rakendatakse nn kollaste kaartide süsteem – juhul, kui üledeklareerimine ei ületa 10% asjakohasest pindalast, vähendatakse administratiivkaristust poole võrra ning farmer saab kollase kaardi. Kollase kaardi saanud tootjaid kontrollitakse kohapeal järgneva aasta jooksul.

Copa-Cogeca julgustab volinik Hogani lihtsustamisega edasi minema, et põllumajandustootjad suudaksid jätkata kvaliteettoidu tootmist järjest kasvavale elanikkonnale.

Loe lähemalt Euroopa Komisjoni kodulehelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/249_en.htm

Hollandi põllumajandusminister tutvustas eesistumisaja prioriteete

1. jaanuaril 2016 algas Hollandi eesistumisaeg Euroopa Liidus. Hollandi põllumajandusminister Martijn Van Dam tutvustas Euroopa Parlamendi põllumajanduskomiteele oma valdkonna prioriteete.

Esmajärjekorras keskendutakse ühise põllumajanduspoliitika lihtsustamisele (erilise tähelepanuga rohestamisele), innovatsioonitegevuse edendamisele, mahepõllumajanduse reformi kokkuleppe saavutamisele juunikuulisel

nõukogu istungil, taimepatentidele, antibiootikumide resistentsuse probleemidele ja Pariisi kliimakonverentsi kokkuleppe elluviimisele.

Hollandi eesistumise ajal jälgitakse tähelepanelikult arenguid sealihaga ja piimandusturul, hinnatakse Euroopa Komisjoni 500 miljoni euro suuruse abipaketi tõhusust ning aprillikuulisel nõukogu istungil otsustatakse edasiste meetmete vajaduse üle.

9.-10. veebruarini toimus Amsterdamis konverents, kus käsitleti antibiootikumide teemat ning tutvustati uut monitooringumehhanismi an-

tibiootikumide ülekasutamise ennetamiseks.

15. veebruaril toimunud põllumajandusministrite nõukogu koosolekul käsitleti teadustegevust ja kaubanduspoliitikat, märtsis on kavas käsitleda ÜPP lihtsustamist ja tulevikku. Kõne alla tuleb ka uus EL loomatervise platvorm.

Copa-Cogeca alustab kevadel kommunikatsioonikampaaniat, mis toob esile loomakasvatuse positiivsed küljed ja liha tarbimise kasulikkuse tervisliku toitumise seisukohalt.

Uuring: Eesti tarbijad soovivad suuremat toetust põllumeestele

Jaauanuaris avaldatud Eurobaromeetri uuringu tulemused näitavad, et valdav osa Eesti tarbijatest sooviks suuremaid toetusi põllumeestele. Eestimaa elanikest 76% vastas mullu oktoobris läbiviidud küsitlusele, et nad sooviksid järgmise kümne aasta jooksul näha EL-i poolt põllumajandustootjatele eraldatava rahalise toetuse kasvu. EL-28 keskmine näitaja selles küsimuses oli 45%. Võrreldes 2009. aastaga on kasvanud nii Eestis kui EL liikmesriikides keskmiselt nende vastajate arv, kes toetavad toetuste kasvu.

„Meeldiv on tõdeda, et Eesti tarbijad mõistavad põllumajandustootjate olukorda ning maapiirkondade ja põllumeeste tähtsat rolli märksa paremini kui meie poliitikud. 45%-ni on kasvanud nende Eesti inimeste hulk, kelle hinnangul on põllumajandustootjatele makstav toetus liiga madal, võrreldes 2013. aasta-

ga arvab seda 12% rohkem vastajaid. 70%-ni on tõusnud aga nende Eesti elanike osakaal, kelle arvates on põllumajandus ja maapiirkonnad meie tuleviku seisukohalt väga oluline teema, 25% vastajatest peab seda üsna oluliseks,“ kommenteeris uuringu tulemusi Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhataja Roomet Sõrmus.

„Eesti põllumajandustootjate toetused pole mitte ainult tunduvalt madalamad EL keskmisest, need on viimastel aastatel aktiivsetele toidutootjatele ka oluliselt langenud, sest valitsus on jätnud kahe aasta jooksul riigieelarvest maksmata kokku 47,6 miljonit eurot üleminekutoetusi. Olukord ei parane ka tänavu, sest vaatamata kriisiolekorradele ja põllumeeste põhjalikele selgitustele jäi ka

seekord riigieelarvest välja 21,5 miljonit eurot EL tasemel kokku lepitud üleminekutoetusi,“ selgitas Sõrmus.

Uuringus osalenud Eesti elanikest 76% nõustus väitega, et ühine põllumajanduspoliitika on kasulik kõikidele Euroopa kodanikele, mitte ainult põllumajandustootjatele. Eesti vastajatest 56% leidis, et majandustegevuse ja tööhõive säilitamine maapiirkondades kuulub põllumajandustootjate kahe kõige olulisema kohustuse hulka meie ühiskonnas, 45% vastajate arvates on põllumeeste kahe olulisema ülesande hulgas elu edendamine ja soodustamine maapiirkonnas ning 38% vastajate hinnangul on selleks elanikkonna varustamine mitmekesiste kvaliteettoodetega.

Kokkuvõtte Eurobaromeetri uuringust leiab:

<http://ec.europa.eu/COMMFfrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2087>

Teraviljasaak Euroopa Liidus hea, kuid hind madal

Värske Copa-Cogeca turuülevaade näitab käeoleval aastal head teraviljasaaki tänu headele ilmastikutingimustele, kuid hinnad jäävad madalaks. Rapsikasvatus aga kidub neonikotinoidide keelu tõttu.

Copa-Cogeca teravilja töögrupi juht Max Schulman kõneles, et viimased andmed EL-28 kohta näitavad, et teraviljasaak kasvab tänavu 1,4% ja jõuab 309 miljoni tonnini võrreldes 304 miljoni tonniga eelmisel aastal. Saagikasvule aitavad peamiselt kaasa soodsad ilmastikuolud paljudes liikmesriikides.

Samas on teravilja hind madal, seades põllumajandustootjad töisesse rahaprobleemidesse, mida omakorda süvendavad hilinenud ot-

setoetuste väljamaksed. Finantsolukord võib veelgi halveneda ülepakkumise tõttu turul, kusjuures farmerid on sunnitud siiski madala hinnaga vilja müüma, et olla võimelised ostma sisendeid uue saagi kvaliteedi parandamiseks. Teravilja hind on praegu äärmiselt madal ning ei kata isegi tootmiskulusid, mis võib potentsiaalselt suurendada huvi maa sööti jätmiseks.

EL rapsikasvatus on langustrendis neonikotinoidide keelu tõttu. Copa-Cogeca õlikultuuride töögrupi president Arnaud Rousseau sõnul on EL-28 õlikultuuride kasvupind vähenenud 2,6% võrra ning ebaselge on veel talvekahjustuste mõju. Ühendkuningriigis aga vähenes külvipind 14% võrra, mis on peamiselt neonikotinoidide keelu tulemus. Sektori tulevik on tõsisel ohus ning

keeld tuleks tühistada, sest ühtki toimivat alternatiivi neonikotinoididele ei ole olemas.

Häid uudiseid on aga valgurikas te kultuuride valdkonnast, kus prognoos näitab toodangu suurt kasvupotentsiaali tänu uutele ÜPP rohestamisnõuetele. See on hea uudis EL loomakasvatusele ja söödatootmisele. Proteiinkultuuride tootmist peaks veelgi suurendama, selles on majanduslikku potentsiaali ning võimalus koos teiste osapooltega pöörata rohestamine nn roheli-seks kasvuks, mis on juba varem olnud Copa-Cogeca prioriteet.

Vaata teraviljasektori prognoosi Copa-Cogeca kodulehelt:

[http://www.copa-cogeca.eu/img/user/tilePreviews/GOL\(15\)1299EN\[5\].jpg](http://www.copa-cogeca.eu/img/user/tilePreviews/GOL(15)1299EN[5].jpg)

Eesti ja Läti põllumehed teevad veekaitsealast koostööd

15.-16. veebruarini toimus Jelgavas Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Läti Põllumeeste Liidu koostöös projekti "GreenAgri" konverents, millel arutati Eesti ja Läti põllumajandusliku keskkonnakaitse küsimusi ja tutvustati võimalusi orgaaniliste väetiste efektiivseks käitlemiseks Läänemere piirkonna riikides.

Esimesel päeval külastasid osalejad põllumajandusettevõtteid, kes on saavutanud häid tulemusi orgaaniliste väetiste efektiivsel ja keskkonnasõbralikul majandamisel ning ühtlasi kasutavad sõnnikut biogaasi tootmiseks. Teisel päeval esitlesid Eesti ja Läti eksperdid ja ametnikud uusi nõudeid orgaaniliste väetiste käitlemisel ning erinevaid lahendusi, kuidas tulemuslikult rakendada orgaaniliste väetiste kasutamisel uusimaid agronoomilisi meetodeid ning tehnoloogiaid.

Projekti GreenAgri raames tutvustavad eksperdid põllumeestele innovatiivseid tehnoloogiaid ja meetodeid orgaaniliste väetiste majandamisel. 10 Eesti ja 10 Läti ettevõtet juurutavad 2016-2017. aastani erinevaid lahendusi ja meetodeid pilootpõldude ja -rohumaade sõnnikuga väetamisel. Tulemusi seiratakse ja hinnatakse 2017.-2019. aasta jooksul. Eksperdid koguvad ja analüüsivad sõnniku-, mulla- ja veeproove ning koostavad taimetoitainete bilansi ning väetuspiaani eesmärgiga vähendada võimalikke toitainete kadusid pilootaladelt. Samuti antakse ettevõtetele

soovitusi ja infot keskkonnasõbralike ning majanduslikult optimaalsete lahenduste kohta sõnniku ladustamisel ning laotamisel.

Konverents koos ettevõtete külastusega oli esimene samm algatamaks laiemat diskussiooni Eesti ja Läti põllumeeste, teadlaste ning riigiasutuste vahel orgaaniliste väetiste efektiivse kasutamise kohta, lähtudes nii keskkonnakaitsest kui ka agronoomilistest aspektidest. Üheks lahenduseks on täppisviljeluse meetodite laiem juurutamine Balti riikides kasutades teiste Läänemere äärsete riikide kogemusi.

„Põllumajandustootmise mõjud on laialdased. Kahjuks on olemas ka juhtumid, kus tootmisprotsessi jooksul tehakse vigu ning tekivad toitainete lekked ümbritsevasse keskkonda. Väetamine on üks näide sellest, kus saadud lisaväärtus võib kaasa tuua kahju keskkonnale. Seetõttu oleme koos Eesti kolleegidega algatanud projekti „GreenAgri“ eesmärgiga vahetada teadmisi ja kogemusi orgaaniliste väetiste kasutamise ning tehnoloogiatega, mis võimaldavad vähendada negatiivset mõju ümbritsevatele veekogudele, Läänemerele ning kliimale laiemaalt“ rääkis Läti Farmerite Parlamendi asepresident Maira Dzelzkalēja-Burmistre.

„Konverents oli suurepärase võimalus tuua kokku parimad ja kogenuimad eksperdid meie riikidest. Osalejate hulgas olid põllumehed, ministeeriumide esindajad ning teadlased – lai palett erinevatest osapooltest, kes on kaasatud orgaaniliste väetiste käitlemise valdkonda,“ li-

sas Dzelzkalēja-Burmistre.

„Soovime juhtida põllumeeste tähelepanu veekaitse ja toitainete lekete vähendamise küsimustele. Minestikust oleme õppinud, et põllumajandusliku tootmise seire on vajalik halbade praktikate vältimiseks, mis kahjuks on siiani olemas. GreenAgri projekti ülesanne on leida parimad lahendused sõnniku käitlemisel ning tutvustada neid põllumeestele, aga samuti ka laiemale avalikkusele. Konverents on esimene samm olemasoleva olukorra väljaselgitamiseks ning parimate praktikate juurutamiseks tootmises. Pärast ettevõtete külastust ning kuulnud ettekan- deid võib väita, et sõnnik ei ole ainult probleem, see on ka võimalus jätkusuutlikuks majandamiseks,“ rõhutas Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhataja Roomet Sõrmus, kes usub ühtlasi, et sõnnikuga väetamisel on mitmeid eeliseid võrreldes mineraalväetiste kasutamisega.

Projekti „GreenAgri“ eesmärgiks on Eestis ja Lätis põllumajandustootmise tagajärjel toitainete leostumise vähendamine pinnavette ning sealt edasi Läänemerele, säilitades samas tootjate konkurentsivõime. See saavutatakse läbi keskkonnasõbralike praktikate tutvustamise ja testimise orgaaniliste väetiste majandamise valdkonnas. Projekti elluviimist toetab Kesk-Läänemere Programm 2014-2020.

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

J. Vilmsi 53g
10147 Tallinn
Telefon: 600 9349
Faks: 600 9350
E-post: info@epkk.ee
http://www.epkk.ee

Lehe väljaandmist toetab:

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse